

KWALITEITSEISEN VAN HET DRINKWATER

Drinkwater dat geleverd wordt door de exploitant moet te allen tijde vrij van ziekteverwekkende kiemen, gezond en schoon zijn. Het moet minimaal voldoen aan de Vlaamse vastgelegde kwaliteitseisen. Deze kwaliteitseisen worden in Vlaanderen uitgedrukt in parameterwaarden (zie 1.1) voor een groot aantal parameters, daarnaast kunnen deze aangevuld worden met richtwaarden (zie 1.2). De parameterwaarden en richtwaarden zijn opgenomen in het *besluit van de Vlaamse regering van 20 januari 2023 houdende reglementeringen inzake de kwaliteit en levering van water bestemd voor menselijke consumptie*, verder het drinkwaterbesluit genoemd.

Door de risico-evaluatie en risicobeheerstrategie (Artikel 7, 8 en 9 van het drinkwaterbesluit) hebben de drinkwaterbedrijven de verplichting om naast de wettelijke parameters ook andere niet-genormeerde stoffen op te volgen in het drinkwater. Onder deze stoffen vallen onder andere de niet-relevante metaboliëten, geneesmiddelen, organische stoffen ... Wordt er een nieuwe stof gevonden, dan moet de waterleverancier dit melden aan de toezichthouders (de VMM en het Departement Zorg). Die evalueren de relevantie van de stof voor drinkwater. Kan de stof relevant zijn, dan wordt een voorzorgswaarde afgeleid. Ligt de concentratie van de stof in het drinkwater boven deze voorzorgswaarde, dan stelt de Vlaamse regering een richtwaarde of parameterwaarde vast.

1.1 Parameterwaarde

De parameterwaarden zijn opgenomen in bijlage I van het drinkwaterbesluit.

Het drinkwater moet minstens voldoen aan de **microbiologische parameters** uit tabel 1 en de **chemische parameters** uit tabel 2.

Een normoverschrijding voor deze parameters kan een impact hebben op de gezondheid van de gebruikers. Zo is E. coli een merker voor fecale verontreiniging en is de negatieve impact van bv. lood, nitriet, arseen al duidelijk gedocumenteerd.

tabel 1: overzicht van de kwaliteitseisen voor drinkwater uitgedrukt in normwaarde volgens het drinkwaterbesluit voor de microbiologische parameters

Parameter	Parameterwaarde	Eenheid
Escherichia coli (E. coli)	0	aantal/100 ml
Enterokokken	0	aantal/100 ml

tabel 2: overzicht van de kwaliteitseisen voor drinkwater uitgedrukt in normwaarde volgens het drinkwaterbesluit voor de chemische parameters

Parameter	Parameterwaarde	Eenheid
1,2-dichloorethaan	3,0	µg/l
Acrylamide	0,10	µg/l
Antimoon	10	µg/l
Arseen	10	µg/l
Benzeen	1,0	µg/l

Benzo(a)pyreen	0,01	µg/l
Bisfenol A ¹	2,5	µg/l
Boor	1,5	mg/l
Bromaat	10	µg/l
Broomdichloormethaan	60	µg/l
Cadmium	5,0	µg/l
Chloraat ²	700	µg/l
Chloriet ²	700	µg/l
Chroom ³	50	µg/l
Cyanide	50	µg/l
Epichloorhydrine	0,10	µg/l
Fluoride	1,5	mg/l
Gehalogeneerde azijnzuren (HAA5) ⁴	60	µg/l
Koper	2,0	mg/l
Kwik	1,0	µg/l
Lood ⁵	10	µg/l
Microcystine-LR ⁶	1,0	µg/l
Nikkel	20	µg/l
Nitraat ⁷	50	mg/l
Nitriet ⁷	0,50	mg/l
Perchloraat	13	µg/l
Pesticiden ⁸	0,10	µg/l
Totaal pesticiden ⁹	0,50	µg/l
PFAS Totaal ¹⁰	0,50	µg/l
Totaal polycyclische aromatische koolwaterstoffen ¹¹	0,10	µg/l
Seleen	20	µg/l
Som van PFAS'en ¹²	0,10	µg/l
Tetrachlooretheen en trichlooretheen	10	µg/l
Totaal trihalomethanen ¹³	100	µg/l

¹ Uiterlijk op 12 januari 2026 moet aan deze parameterwaarde worden voldaan.

² Deze parameter hoeft enkel te worden gemeten als chlorering gebruikt wordt bij de behandeling van water bestemd voor menselijke consumptie. De waterleverancier tracht te allen tijde de concentratie in water bestemd voor menselijke consumptie zo laag mogelijk te houden en de streefwaarde van 250 µg/l niet te overschrijden.

³ Uiterlijk op 12 januari 2036 moet aan de parameterwaarde van 25 µg/l worden voldaan. Tot dan geldt de parameterwaarde van 50 µg/l.

⁴ Deze parameter wordt alleen gemeten als desinfectiemethoden die HAA's kunnen voortbrengen, worden gebruikt. Deze HAA5 is de som van de volgende vijf representatieve stoffen: monochloorazijnzuur; dichloorazijnzuur; trichloorazijnzuur; monobroomazijnzuur; dibroomazijnzuur. Uiterlijk op 12 januari 2026 moet aan de parameterwaarde worden voldaan.

⁵ Uiterlijk op 12 januari 2036 moet aan de parameterwaarde van 5 µg/l worden voldaan. Tot dan geldt de parameterwaarde van 10 µg/l.

⁶ Deze parameter wordt alleen gemeten in geval van potentiële bloei in de onttrekkingsgebieden voor onttrekkingspunten of andere bronnen van voor water bestemd voor menselijke consumptie (stijgende dichtheid van cyanobacteriële cellen of bloeipotentieel).

Uiterlijk op 12 januari 2026 moet aan de parameterwaarde van 1,0 µg/l worden voldaan.

⁷ De waterleverancier zorgt ervoor dat de voorwaarde dat $[\text{nitraat}]/50 + [\text{nitriet}]/0,1 \leq 1$, waarbij de rechte haken de concentratie in mg/l uitdrukken, vervuld wordt.

⁸ Onder pesticiden wordt verstaan: gewasbeschermingsmiddelen, biociden en hun relevante metabolieten, degradatie- en afbraakproducten. Alleen de pesticiden die naar alle waarschijnlijkheid in een bepaald water voorkomen, moeten worden gecontroleerd.

⁹ Pesticiden totaal is de som voor elke afzonderlijke gemeten pesticiden.

¹⁰ PFAS totaal is de som voor alle afzonderlijke perfluorverbindingen, die opgenomen zijn in de WAC/IV/A/025 en die bij monitoring worden opgespoord en gekwantificeerd. Uiterlijk op 12 januari 2026 moet aan de parameterwaarde van 0,5 µg/l worden voldaan.

¹¹ Totaal polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) is de som van de volgende 10 PAK's: antraceen, fluoranteen, pyreen, benzo(a)antraceen, benzo(b)fluorantheen, benzo(k)fluorantheen, benzo(ghi)peryleen, chryseen, fenantreen, en indeno(1,2,3-cd)pyreen.

¹² De minimale lijst van te controleren per- en polyfluoralkylstoffen zijn: PFBA; PFPeA; PFHxA; PFHpA; PFOA; PFNA; PFDA; PFUnDA; PFDoDA; PFTTrDA; PFBS; PFPeS; PFHxS; PFHpS; PFOS; PFNS; PFDS; PFUnDS; PFDoDS; PFTTrDS.

Uraan	30	µg/l
Vinylchloride	0,50	µg/l

Daarnaast werden een aantal indicatorparameters en aanvullende parameters vastgesteld die meegenomen worden bij de evaluatie van de drinkwaterkwaliteit. Bij een overschrijding van deze parameters moeten de watermaatschappij bijkomend onderzoek opstarten.

De **indicatorparameters** (tabel 3) hebben een indicatorfunctie voor mogelijke problemen met de kwaliteit van het water. Voor de meeste indicatorparameters werd een parameterwaarde opgenomen in de wetgeving. Worden deze parameterwaarden overschreden, dan moet de waterleverancier de nodige onderzoeken opstarten om na te gaan of de kwaliteit van het water aangetast is of bedreigd wordt.

Een typisch voorbeeld is de parameter coliformen. Coliformen zijn een groep van bacteriën die kunnen overleven en groeien in water. Het zijn geen goede merkers voor fecale verontreiniging maar kunnen wel gebruikt worden als merker voor de goede werking van de desinfectie en voor de integriteit van het distributienetwerk. Worden coliformen teruggevonden in het water, dan start de waterleverancier een nader onderzoek op.

Voor een aantal indicatorparameters werd geen parameterwaarde opgenomen omdat er geen duidelijke motiveerbare waarde afgeleid kan worden. Er wordt hier gewerkt met een algemeen criterium zoals 'geen abnormale verandering' of 'aanvaardbaar voor de gebruiker'. Typisch voorbeeld is de parameter geur of smaak.

tabel 3: overzicht van de kwaliteitseisen voor drinkwater uitgedrukt in normwaarde volgens het drinkwaterbesluit voor de indicator parameters

Parameter	Parameterwaarde	Eenheid
Aluminium	200	µg/l
Ammonium	0,50	mg/l
Chloride	250	mg/l
Clostridium perfringens (met inbegrip van sporen) ¹⁴	0	Aantal/100 ml
Kleur	Aanvaardbaar voor de verbruikers en geen abnormale verandering	
Geleidingsvermogen voor elektriciteit	2500 en geen abnormale verandering	µS/cm bij 20 °C
Waterstofionenconcentratie	> 6,5 en < 9,2	pH-eenheden
Ijzer	200	µg/l
Mangaan	50	µg/l
Geur	Aanvaardbaar voor de verbruikers en geen abnormale verandering	
Oxideerbaarheid	5,0	mg/l O ₂
Sulfaat	250	mg/l
Natrium	200	mg/l
Smaak	Aanvaardbaar voor de verbruikers en geen abnormale verandering	
Telling kolonies bij 22 °C	Geen abnormale verandering	
Colibacteriën	0	Aantal/100 ml
Organische koolstof totaal (TOC)	Geen abnormale verandering	
Troebelingsgraad	Aanvaardbaar voor de verbruikers en geen	

¹³ Totaal trihalomethanen is de som van de volgende 4 trihalomethanen: chloroform, bromoform, dibroomchloormethaan en broomdichloormethaan.

¹⁴ Deze parameter moet enkel gemeten worden als het water afkomstig is van of beïnvloed wordt door oppervlaktewater.

	abnormale verandering	
Vrije chloorresten	250	µg/l
Temperatuur	25	°C
Saturatie-index	> -0,5	
Waterstofionenconcentratie (pH)	≥ 6,5 en ≤ 9,5	
Zink ¹⁵	5000	µg/l

De **aanvullende parameters** (tabel 4) moeten pas gemeten worden na een wijziging door de waterleverancier van de oorsprong of de onderlinge verhoudingen ervan in het geleverde water. De aanvullende parameters worden vrijwel altijd in routine gemeten.

De indicatorparameters en aanvullende parameters vervolledigen ook de informatie voor de gebruiker over de belangrijkste karakteristieken van het drinkwater, dat aan hem geleverd wordt.

tabel 4: overzicht van de kwaliteitseisen voor drinkwater uitgedrukt in normwaarde volgens het drinkwaterbesluit voor de aanvullende parameters

Parameter	Eenheid
Calcium	mg/l
Kalium	mg/l
Magnesium	mg/l
Totale hardheid	Franse graden

De **parameterwaarden** zijn in hoofdzaak gebaseerd op de richtlijnen voor drinkwaterkwaliteit van de Wereldgezondheidsorganisatie. Deze normen worden afgeleid van richtwaarden. De richtwaarde geeft de concentratie weer die niet resulteert in gezondheidsrisico's bij een levenslange blootstelling. Bij het bepalen van de richtwaarde worden een aantal onzekerheden in rekening gebracht afhankelijk van de aard en de zekerheid van onderbouwende informatie.

Gelet op de wijze waarop parameterwaarden voor drinkwater worden opgesteld, impliceert een overschrijding van de norm niet automatisch dat hieraan gezondheidsrisico's verbonden zijn. Alles is afhankelijk van de mate waarin de norm wordt overschreden en van de duur van de blootstelling.

Met betrekking tot de interpretatie van de resultaten van de uitgevoerde controleprogramma's mag bij een overschrijding van de norm voor een bepaalde parameter het betreffende drinkwater daarom niet steeds als ondrinkbaar worden gezien. Dit is zeker het geval voor overschrijdingen van de indicatorparameters en de aanvullende parameters.

1.2 Richtwaarde

Een **richtwaarde** wordt vastgelegd voor micro-organismen, parasieten of andere stoffen waarvoor geen parameterwaarde beschikbaar is en die relevant beschouwd worden voor drinkwater.

Tot op heden zijn in Vlaanderen nog geen richtwaarden vastgelegd.

¹⁵ De waterleverancier streeft er naar om de waarde van 200 µg/l bij de uitgang van de waterbehandelingsinstallatie niet te overschrijden.